

VĂN MẪU LỚP 11

PHÂN TÍCH TRUYỆN NGẮN VI HÀNH CỦA NGUYỄN ÁI QUỐC

Phân tích truyện ngắn **Vi hành** của **Nguyễn Ái Quốc** mà Học247 giới thiệu dưới đây sẽ giúp các em thấy được thấy rõ sự vô dụng của Khải Định, một tên vua bù nhìn, ngu dốt, không phải là kẻ đại diện chân chính cho nhân dân Việt Nam. Đồng thời, dàn bài chi tiết và bài văn mẫu này sẽ giúp các em định hướng được cách phân tích một vấn đề, một khía cạnh trong tác phẩm văn học. Mời các em cùng tham khảo!

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

1. Mở bài

- Hồ Chí Minh đã để lại cho nhân dân ta một sự nghiệp văn chương lớn lao về tầm vóc, phong phú, đa dạng về thể loại và đặc sắc về phong cách sáng tác. Có thể xếp tác phẩm của Người vào ba thể loại: Văn chính luận, truyện và kí, thơ ca. Mỗi thể loại có một đặc sắc riêng và đều có tác phẩm thành công. Văn chính luận có Tuyên ngôn Độc lập, Truyện kí có **Vi hành**, thơ có Nhật kí trong tù.

- **Vi hành** là truyện ngắn xuất sắc của Hồ Chí Minh, được viết bằng tiếng Pháp, đăng trên báo Nhân đạo - cơ quan của đảng Cộng sản Pháp - số ra ngày 19 - 2 - 1923. Trong tác phẩm này, Nguyễn Ái Quốc sử dụng bút pháp hiện thực phê phán trào phúng rất hợp với sở thích của độc giả Pháp. Tác phẩm được đăng báo vào đúng dịp vua Khải Định được chính phủ Pháp đưa sang dự cuộc đấu xảo thuộc địa tổ chức ở Macxây. Tác phẩm hướng đến mục đích chính trị: cho nhân dân Pháp và nhân dân thế giới thấy rõ sự vô dụng của Khải Định, một tên vua bù nhìn, ngu dốt, không phải là kẻ đại diện chân chính cho nhân dân Việt Nam; đồng thời vạch trần bộ mặt xảo trá của những kẻ thực dân. Tác giả đã tạo nên những tình huống nhằm

lẫn, sử dụng hình thức viết thư và dùng giọng điệu mỉa mai, dí dỏm để thực hiện ý đồ nghệ thuật của mình một cách rất thành công.

2. Thân bài

a. Tóm tắt tác phẩm

Trên chuyến xe điện ngầm, đôi trai gái người Pháp nhìn thấy nhân vật tôi, người kể chuyện, là một người An Nam nên tưởng đó là Khải Định. Họ bàn luận nhận xét về Khải Định và coi hắn như một tên hề, một trò giải trí rẻ tiền. Đôi trai gái xuống tàu, người kể chuyện nhớ về ngày ấu thơ, về câu chuyện vi hành của Vua Pie, vua Thuấn rồi liên hệ, bình luận về cuộc Vi hành mờ ám vì mục đích riêng của Khải Định. Tác giả cũng kể về sự nhầm lẫn của người Pháp, của chính quyền thực dân. Qua đó châm biếm cách đối xử của thực dân Pháp đối với người Việt Nam yêu nước.

b. Phân tích

- Căn cứ vào mạch truyện có thể chia tác phẩm thành ba phần

+ Phần 1 (từ đầu đến “Nghe nói ông bầu Nhà hát múa rối có định kí giao kèo thuê đấy...”): Nhân vật tôi, người viết bức thư gửi cô em họ kể chuyện một đôi thanh niên Pháp nhầm mình là vua Khải Định. Họ tưởng tác giả không biết tiếng Pháp nên đã bình luận rất vô tư về người mà họ tưởng là Khải Định. Họ bình luận về trang phục, hình thức, tính cách và tỏ ra rất khinh thường người mà họ đang bình luận. Khải Định được coi như một trò giải trí hấp dẫn trong số rất nhiều trò giải trí li kì và rẻ tiền của người Pháp lúc đó.

+ Phần 2 (Từ “Tàu đổ, cặp trai gái bước xuống...” đến “... nếm thử cuộc đời của các cậu công tử bé?”): Đoạn này là lời bình luận của nhân vật người kể chuyện về cuộc “vi hành” của Khải Định. Nhân vật tôi nhớ đến những ngày được nghe kể chuyện vi hành của các ông vua nổi tiếng vì dân vì nước trong lịch sử, rồi liên hệ, so sánh với chuyện vi hành của Khải Định. Từ đó thể hiện thái độ châm biếm mỉa mai hành động của Khải Định.

+ Phần 3 (các đoạn còn lại): Nhân vật tôi kể chuyện và bình luận về thái độ của người Pháp đối với mình và những người Việt Nam khác, chính quyền thực dân sai mật thám bám gót họ khắp nơi.

- Tác giả đã xây dựng được một tình huống truyện độc đáo, đó là tình huống nhầm lẫn

+ Có rất nhiều sự nhầm lẫn: cặp trai gái đi trên tàu nhầm lẫn tác giả với Khải Định, người dân Pháp nhầm tất cả những người da vàng mũi tẹt đều là Khải Định, chính quyền Pháp nhầm tác giả là Khải Định. Tạo nên những nhầm lẫn, tác giả đã xây dựng được một bức chân dung rất chân thực, khách quan nhưng hài hước, châm biếm. Chính quyền thực dân Pháp cũng hiện lên với những hành động xảo trá và bỉ ổi.

+ Trong con mắt của đôi trai gái người Pháp, Khải Định chỉ như một tên hề rẻ tiền. Và với người Pháp hắn chỉ có tác dụng là làm thỏa mãn tính hiếu kì của họ khi mà những trò giải trí li kì đã cạn ráo cả. Trong con mắt của những người Pháp, Khải Định không phải là một ông vua của một đất nước mà là một vai hề. Với tình huống nhầm lẫn này, bức chân dung Khải Định hiện lên một cách khách quan, đầy thuyết phục với một bộ dạng thật lố bịch, thảm hại.

Một vẻ bề ngoài có thể nói là không giống ai của Khải Định, cái vẻ bề ngoài xoàng xĩnh và nhỏ nhắn với “vẫn cái mũi tẹt ấy, vẫn đôi mắt xếch ấy, vẫn cái mặt búng như vỏ chanh, cả cái chụp đèn chụp lên cái đầu quấn khăn, các ngón tay thì đeo đầy những nhẫn”. Bộ dạng thì lúng túng như gà mắc tóc cùng với đủ cả bộ lụa là, đủ cả bộ hạt cườm trên người. Không chỉ như vậy, đôi trai gái Pháp còn đem so sánh Khải Định với những trò ở đấu xảo “một cách rất khôi hài”, “phải mất những nghìn rưởi phrăng để xem vợ lẽ nàng hầu vua Cao Miên, xem tụi làm trò leo trèo nhào lộn của sư thánh xứ Công-gô, hôm nay chúng mình có mất tí tiền nào đâu mà được xem vua đang ngay cạnh?”, và họ còn cho rằng các nhà hát, nhất là các nhà hát múa rối còn có ý định ký giao kèo thuê hẳn. Đó là một sự so sánh vừa hài hước, vừa đầy kịch tính có giá trị châm biếm rất sâu sắc.

- Tác giả đã có những lời bình luận vô cùng thâm thúy về hành động vi hành của Khải Định bằng cách liên hệ, so sánh với các cuộc vi hành khác trong lịch sử. Vi hành vốn là một hành động đẹp của vua chúa thời xưa như chuyện vua Thuấn, vua Pie đã cải trang để đi vi hành với mục đích cao cả. Từ đó làm toát lên bản chất hành động vi hành của Khải Định. Đó là một chuyến đi lén lút, ám muội và hao tốn tiền của phục vụ cho mục đích xấu xa bẩn thỉu của tên vua bù nhìn Khải Định. Tác giả đã dùng cách diễn đạt dí dỏm, hài hước để bình luận và đặt ra các câu hỏi tu từ để giễu cợt và đả kích Khải Định: “Phải chăng là ngài muốn biết dân Pháp dưới quyền ngự trị của bạn ngài là Alechxăng đê nhất có được sung sướng, có được uống nhiều rượu cồn và hút nhiều thuốc phiện bằng dân An Nam dưới quyền ngự trị của ngài hay không? (...), Hay là chán cảnh làm một ông vua to, bây giờ ngài lại muốn nếm thử cuộc đời của các cậu công tử bé?”

- Đoạn văn “Cái vui nhất là...” đến “một vị hoàng đế” đã thể hiện thái độ của tác giả đối với chế độ mật thám của thực dân Pháp và tên vua Khải Định. Tác giả thấy xót xa cho dân tộc Việt Nam khi phải là quê hương của Khải Định..

+ Tác giả còn vạch trần bộ mặt xảo trá của cả quan thầy Pháp và sự ươn hèn, bù nhìn của Khải Định bằng một giọng điệu trào phúng sâu cay. Tiếp tục tạo nên một tình huống nhằm lẫn nữa: Đến cả chính phủ Pháp cũng nhằm lẫn những người da vàng và tác giả là Khải Định nên đã “chăm sóc” rất chu đáo, một cách “thầm kín, vô tư và hết sức tận tụy”, “đi hộ giá tuốt”. Bản thân tác giả cũng được đối đãi một cách đặc biệt ân cần “có thể nói là các vị bám chặt lấy để giày tôi, dính chặt tôi như hình với bóng. Và thật tình các vị cuống cuống cả lên nếu mất hút tôi chỉ trong dăm phút!”. Tình huống nhằm lẫn rất khó tin và tác giả cũng không có ý định làm cho độc giả tin sự nhằm lẫn đó. Đó là cách nói mỉa mai, một cách châm biếm thâm thúy của ngòi bút Nguyễn Ái Quốc đối với bọn thực dân.

- Chọn hình thức bức thư, câu chuyện có vẻ khách quan, đồng thời tác giả có thể xen vào câu chuyện những lời bình luận một cách tự nhiên. Khi sử dụng hình thức viết thư, tác giả có thể chuyển cảnh một cách linh hoạt, thời gian, không gian được dịch chuyển một cách rất thoải mái, từ nhà ga xe điện đến trường đua ngựa rồi đến cả trên đường phố... Và đặc biệt tài tình, tác giả còn cùng một lúc đả kích, châm biếm nhiều đối tượng khác, đó là bọn cướp nước xảo trá như thực dân Pháp. Hình thức viết thư còn tạo cho tác phẩm tính đa giọng điệu và tạo nên tiếng cười với nhiều sắc điệu khác nhau, từ giọng điệu giễu cợt mát mẻ, phê phán đả

kích đến giọng điệu trữ tình tự sự, đã làm nên sự hấp dẫn đối với người đọc.

- Sức mạnh đả kích của thiên truyện được tạo nên bởi giọng điệu trần thuật hài hước, tự nhiên dí dỏm và thâm thúy đã làm nên sức hấp dẫn cho tác phẩm, thực hiện xuất sắc thái độ châm biếm, đả kích. Tính chất đa giọng điệu với nhiều sắc điệu khác nhau, từ giọng điệu giấu cợt mát mẻ, phê phán đả kích đến giọng điệu trữ tình tự sự, đã làm nên sự hấp và sức chiến đấu của tác phẩm.

3. Kết bài

- Nêu khái quát lại nội dung, nghệ thuật của tác phẩm
- Gợi mở vấn đề

www.hoc247.net

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường *PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An* và các trường Chuyên khác cùng *TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn*.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: *TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn* cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.